

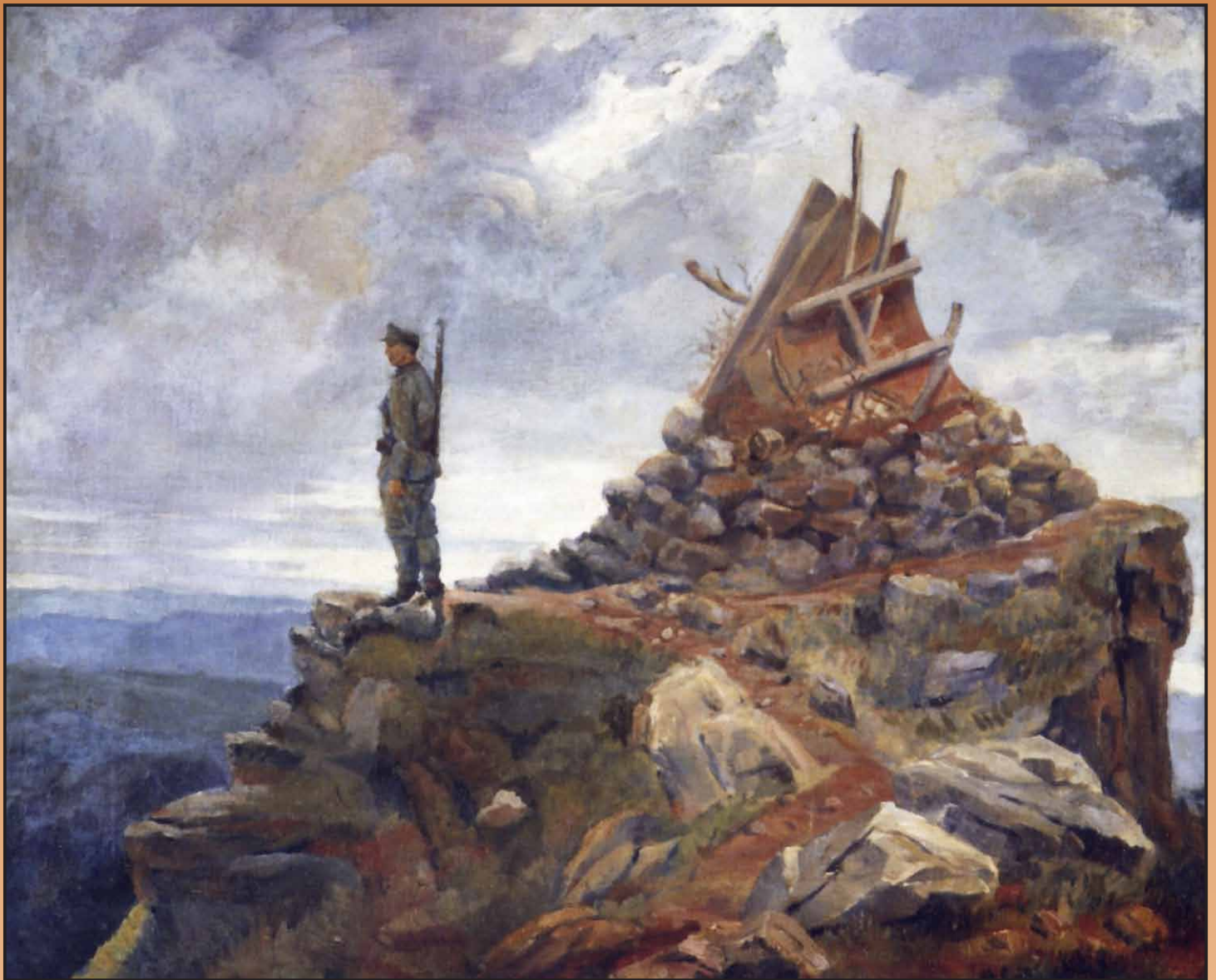
GLASILO HRVATSKOG DRUŠTVA POLITIČKIH ZATVORENIKA (HDPZ)

ISSN 1331-4688

politički
ZATVORENIK

Godina XXXIII. - srpanj/kolovoz/rujan 2022.

BROJ **292**

**Hrvatsko vojno groblje na Mirogoju:
jugoslavenski zločin i hrvatska sramota
Organizacija HOP u Vidu kod Metkovića
Dokumenti, sjećanja i svjedočenja**

ŠVICARSKO PRIZNANJE REPUBLIKE HRVATSKE (III.)

Kronologija jednog lutanja, iskrenog traženja i uvjetnog priznanja

Kako se ratna situacija u Hrvatskoj pogoršava, tako su sve manji izgledi za mirno rješenje. Politički Odjel I dostavlja 4. studenoga 1991. opširniji tekst ministru Felberu u obliku jednog sažetka o onome što je do sada poduzeto, te razmišljanja o onome što bi se dalo poduzeti, primjerice sankcije. Pri političkoj odluci donošenja sankcija protiv Jugoslavije valjalo bi znati koje su države spremne na uvođenje sankcija, koji je vremenski plan i sadržaj sankcija, te način provedbe.

U tom kontekstu osvrnulo se na „osnovne crte srpsko-hrvatskog sukoba“. Povijesnu odgovornost za sukob između Srba i Hrvata snose i jedni i drugi. Na obje strane su opravdana gorka sjećanja iz Drugog svjetskog rata jako prisutna, pošto ih se pod totalitarnim Titovim režimom potisnulo umjesto mirno obradilo. Sadašnju odgovornost za raspad Jugoslavije i uopće

Pišu:

Mate SUŠAC & Tihomir NUIĆ

srpsko-hrvatski sukob leži pretežno na strani sadašnjeg srpskog vodstva (Milošević) i potpuno posrbljenih dijelova JNA. (*Die gegenwärtige Verantwortung für das Auseinanderbrechen von Jugoslawien allgemein und dem serbisch-kroatischen Konflikt speziell liegt schwergewichtig auf Seiten der gegenwärtigen serbischen Führung (Milošević) und den völlig serbisierten Teilen der alten jugoslawischen Bundesarmee.*) Sadašnju krizu jugoslavenske države, što je dovelo do njezina raspada, izazavala je srpska odluka od prije godinu dana da albanskoj manjini na Kosovu oduzme sva prava.

Smrt brojnih civila i masovna razaranja izravna su posljedica srpske agresije na

hrvatskom tlu i specijalno uporaba teškog naoružanja (topništvo, zrakoplovstvo) na stambena naselja. „Bombardiranje Dubrovnika sa strane vojske i mornarice, što je prouzročilo žrtve civila i izravno ugrozilo neprocjenjivo kulturno blago cjelokupnog čovječanstva, najflagrantniji je primjer srpske agresije. Danas je kod svakog pokušaja svladavanja krize polazna točka da Jugoslavije u dosadašnjem obliku više ne će biti.“ (*Die Beschiessung von Dubrovnik durch Armee und Marine, welche bereits auch Opfer der Zivilbevölkerung gefordert hat und unschätzbares Kulturgut der gesamten Menschheit direkt gefährdet, ist das flagranteste Beispiel dieser serbischen Aggression. Heute ist bei jedem Ansatz zur Bewältigung der Krise davon auszugehen, dass es Jugoslawien in der bisherigen Form in Zukunft nicht mehr geben wird*“) (dodis.ch/59826)

Direktor Saveznog ureda za ekonomiju Blankart svojim dopisom od 5. studenoga 1991. saveznom vijećniku i ministru gospodarstva Jean-Pascalu Delamurazu konkretizira prednosti i nedostatke gospodarskih sankcija protiv Jugoslavije. (dodis.ch/58069)

Švicarska je pozvana na konferenciju država G-24 u Bruxellesu 11. studenoga 1991., na kojoj će se raspravljati o istočnoj Europi. Savezno vijeće je na sjednici 4. studenoga te godine posložilo instrukcije i odlučilo da izaslanstvo vodi savezni vijećnik i ministar vanjskih poslova René Felber s još trojicom stručnjaka s područja gospodarstva, financija i politike. (dodis.ch/57593)

Pogled na staru bernsku gradsku jezgru

Ministarstvo vanjskih poslova je 13. studenoga 1991. izdalo objašnjenja za tisak o poduzetim mjerama Saveznog vijeća 8. studenoga 1991. protiv Jugoslavije:

- valja spriječiti zaobilazak zabranjenih transakcija preko Švicarske;
- povratiti se na temeljnu odluku u korist sporazuma o slobodnoj trgovini s Jugoslavijom;
- spriječiti švicarsko sudjelovanje na EFTA-inu Fondu za Jugoslaviju;
- predložiti EFTA-inu Vijeću da se ukine mješovito povjerenstvo EFTA-Jugoslavija kao glavno tijelo za gospodarske odnose s Jugoslavijom.

Ove mjere ne isključuju u nekoj kasnijoj fazi pozitivne mjere u korist onih republika koje su spremne sudjelovati u političkom rješenju konflikta. „Savezno vijeće si također zadržava pravo ispitati mjere prisile protiv onih jugoslavenskih republika koje nastavljaju torpedirati mirno rješavanje sukoba.“ (*Der Bundesrat behält sich im weiteren vor, Zwangsmassnahmen zu prüfen gegen jene jugoslawischen Republiken, die eine friedliche Konfliktlösung weiterhin torpedieren.*)

Već je spomenuti G-24 isključio Jugoslaviju iz koordinirane potpore, čemu se priključila i Europska banka za obnovu i razvitak (EBRD). **Švicarska se priključuje mjerama EZ-a** od 8. studenoga i zemalja članica EFTA-e. Valja ispitati koje mogućnosti postoje da se Jugoslaviju isključi iz švicarskih poticaja regionalnih programa izobrazbe i kulture za istočnu Europu, a unutar Jugoslavije treba praviti razliku između republika. Švicarska mora još ispitati granične tarifne preferencije kao i dva starija gospodarska ugovora s Jugoslavijom te ih dokinuti. Općenito se može reći da poduzete mjere od 8. studenoga koje prihvaćaju SAD, Kanada, Japan te zemlje članice EFTA-e, nisu konačne. Danas, 13. studenoga je „Dubrovnik u plamenu“. Zbog pogoršanja ratnog stanja uslijedit će daljnje sankcije.

Posjet srbijanskog ministra vanjskih poslova Jovanovića, koji uključuje određene rizike, predviđen je za 21. studenoga 1991. u Bernu. Pozivnica za predsjednika Tuđmana je i dalje otvorena. (dodis.ch/58556)

Politički Odjel I javlja u zabilježici Felberu da su dogovorene sankcije stupile na snagu kao i zaključci EFTA-e, trgovi-

na oružjem, suspenzija starih trgovinskih ugovora, suspenzija carinskih preferencija, priznanje, švicarsko osoblje u okviru međunarodnih snaga. (dodis.ch/57985)

Na sastanku Vanjskopoličkog odbora 14. studenoga 1991. ministar R. Felber izjavljuje da je nemoćan u traženju rješenja za jugoslavensku krizu: „S Jugoslavijom smo u području u kojem više nitko ne zna što je činiti.“ (*Avec la Yougoslavie nous sommes dans un domaine où plus personne ne sait ce qu'il faut faire.*) Bio sam u ponedjeljak u Bruxellesu u okviru sastanka G-24 koji je isključio Jugoslaviju iz pogodnosti koja stoji zemljama na istoku Europe i svi moji kolege, kako oni iz srednje, tako i oni iz istočne ili zapadne Europe, od ministra najveće države do ministra najmanje, stalno su pitali o Jugo-

se, pa rekli: stanimo i ostanimo tu gdje jesmo. To je vjerojatno srpska politika. Ali mi smo u 20. stoljeću i mislimo da rat više nije moguć, da ratom mijenjanje granica više nije moguće, da moramo pregovarati, razgovarati, postići status manjine za Srbe koji žive u ovom dijelu Hrvatske. Sankcije koje je odredila Zajednica su sankcije čiju mi primjenu nitko od mojih kolega nije uspio objasniti. Riječ je o sankcijama protiv cijele Jugoslavije koje bi trebale biti popraćene kompenzacijskim pozitivnim akcijama, povoljnim za republike, osim Srbije. Duskora to gotovo ništa ne će značiti.

Dakle, primjenjujemo sankcije na Jugoslaviju koja nema više vlade, nema više vlasti, nema više predsjednika, a da to ispravimo, trebamo pomoći Sloveni-

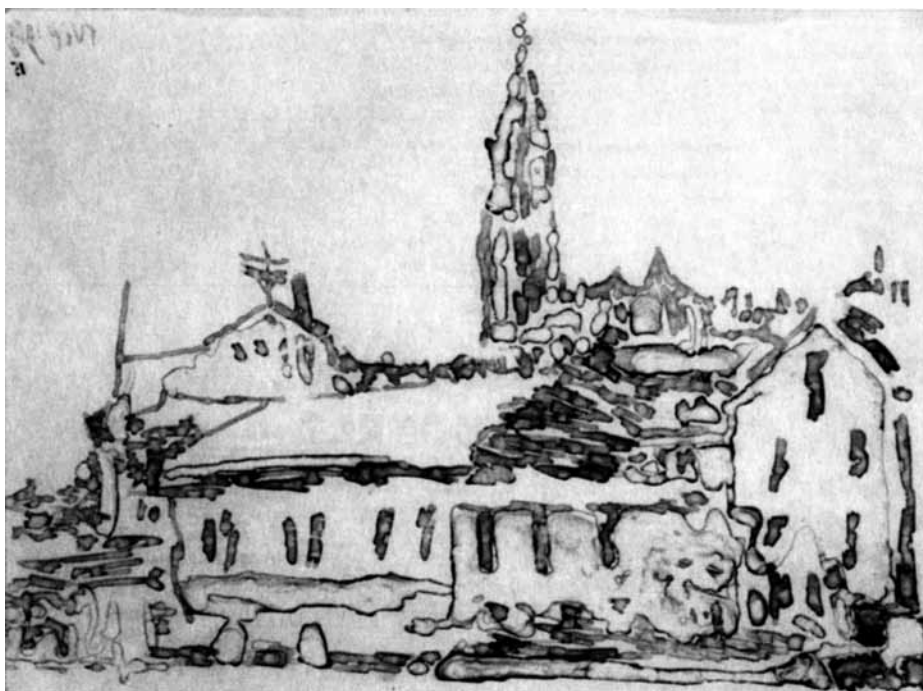

Članovi švicarske vlade (Saveznog vijeća) 1991.

slaviji. Nije formulirano nikakvo rješenje osim prijedloga gospodina Genschera ili austrijskog gospodina Mocka koji od mene traže da uvjerim Savezno vijeće da prizna Hrvatsku.

Rekli su mi to, ne vjerujući u to. Koji bi cilj bio da se Hrvatska prizna kao neovisna država usred rata kada joj je oduzet dio teritorija koji ona ne želi izgubiti? Srbi, koji su okupirali ovaj teritorij, ne graniče sa svojom zemljom Srbijom, budući da ih razdvajaju Bosna i Hercegovina i Vojvodina. Imamo osjećaj da smo u situaciji 19. stoljeća s instrumentima 20. stoljeća. U 19. stoljeću smo se borili, ubijali

ji, Hrvatskoj, Bosni, Makedoniji, Crnoj Gori itd. Ovo nam predstavlja nerješive probleme. U isto vrijeme kada je Zajednica započinjala svoje prve konzultacije, ponudili smo dvojici predsjednika, gospodinu Tuđmanu iz Hrvatske i gospodinu Miloševiću iz Srbije – sa značajnom razlikom, Srbi su ostali komunistički nasljednici titoizma – da se sastanu u Švicarskoj i Tuđmanova reakcija je bila povoljna, a ona gospodina Miloševića pozitivna, ali on je to radije držao u rezervi. Primili smo hrvatskog ministra vanjskih poslova g. Šeparovića. Taj čovjek nikada nije bio u politici i nalazi se na čelu Ministarstva vanjskih poslova u jeku rata. On vapi za

Paul Klee: Bern (tuš, 1909.)

pomoć, svaki dan dobivam pismo s molbom za pomoć. To je tragična dilema. Sljedeći tjedan ću primiti ministra vanjskih poslova Srbije gospodina Jovanovića.

Jugoslavija je jedna od glavnih briga svih ministara vanjskih poslova Europe i u konačnici bi priznanje Hrvatske i Slovenije imalo samo jedan učinak: omogućilo bi da se cijeli problem prenese na svijet pretvaranjem ovog unutarnjeg rata u rat protiv dvije neovisne i suverene države. Ali svi smo uvjereni da bi priznanje izazvalo vatrenu rijeku na njih, jer Srbija to ne bi priznala i ne bismo imali sredstava da ih branimo. U slučaju priznanja, drugi element je vrlo važan u sadašnjim okolnostima. U slučaju Jugoslavije, kao i u slučaju Sovjetskog Saveza, Sjedinjene Američke Države drže distancu jer ne žele da se te države raspadnu. Uvijek će biti lakše razgovarati s jugoslavenskom državom ili sa Sovjetskim Savezom, bez obzira na njihovu političku formu, umjesto da se rješavaju problemi osam suverenih i neovisnih republika u Sovjetskom Savezu, jer sve te države ne mogu živjeti same. Hrvatska i Slovenija, prema podacima koje smo prije nekoliko mjeseci dobili od veleposlanika Ukrajine, najbogatije su republike Jugoslavije. Ovo nije slučajno.“ (dodis.ch/57983)

Švicarski diplomat Franz Muheim se 21. studenoga 1991. u Londonu susreo s pregovaračem lordom Carringtonom i svoj

zapis poslao švicarskim vlastima kao povjerljivi dokument. Sugovornika je označio s x.

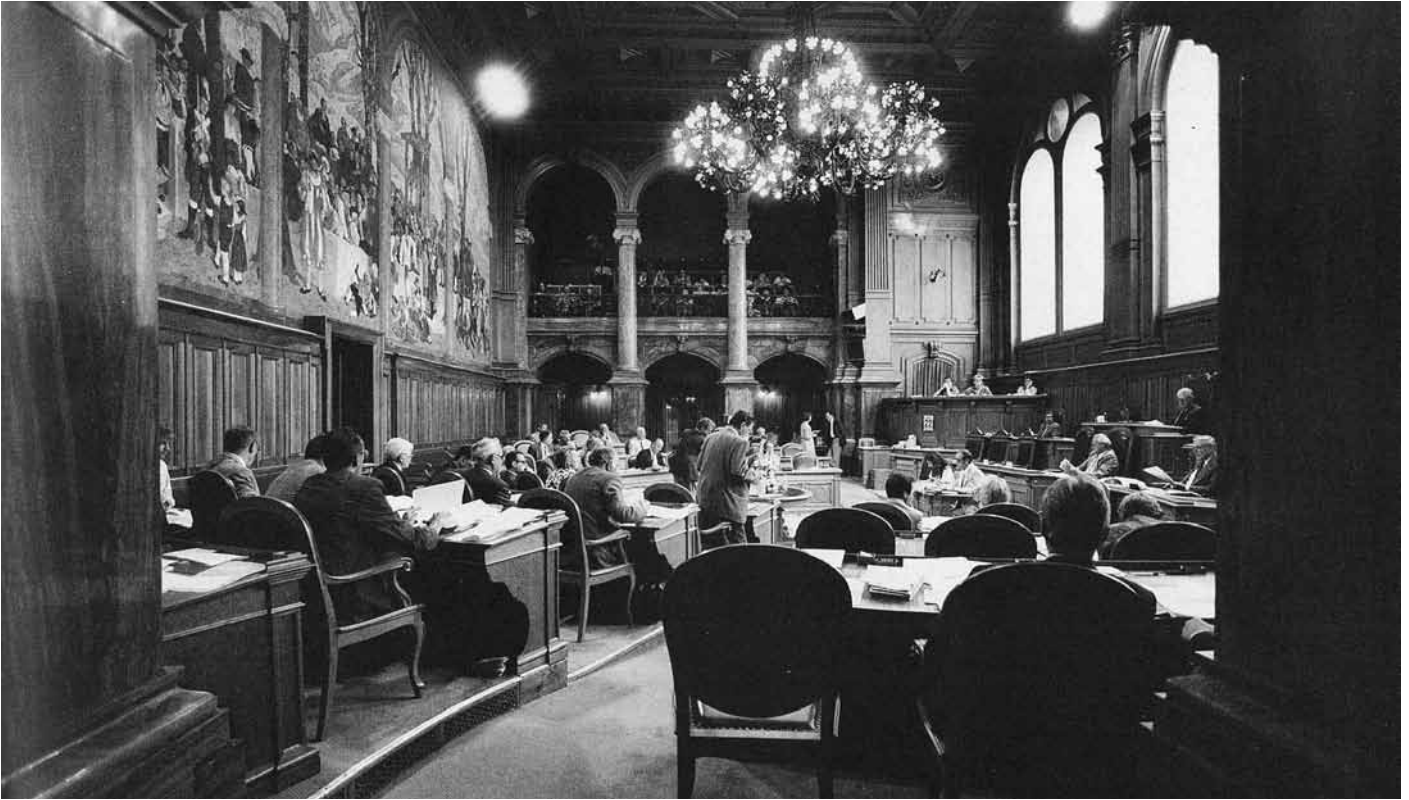
„Našao sam prilično obeshrabrenog pregovarača, svi su mi sugovornici jednaki, rekao mi je. Može ih se natjerati da potpišu ispregovaranje dokumente, ali nema naznaka da imaju i najmanju namjeru poštivati ih. Najpametniji je očito Milošević, ali pravi problem je Jugoslavenska narodna armija (JNA). (*le plus intelligent est nettement Milosevic, mais le vrai problème, c'est l'armée populaire yougoslave /jna/*). S užasom gleda raspad savezne države i s njom znatne prednosti i privilegije od kojih je bilo koristi. Milošević je također ostavio na x dojam da zapravo nije u poziciji preuzeti odgovornost za ono što vojska čini, posebno u Dubrovniku. Ekspresivna grimasa se vidjela kod x kada je spomenuo ime *poglavara države* (sic - lapsus memoriae ili calami?) majora Adžića (*Grimace expression de x lorsqu'il évoqué le nom du chef d'état major adjic*). Što se tiče ministra obrane Kadijevića, on je bolestan.

Miloševićev cilj je, prema x, sačuvati što veću jugoslavensku državu i ostvariti 'Veliku Srbiju'. Ove dvije kumulativne ambicije prirodno predstavljaju znatno potencijalnu opasnost, posebno za Bosnu. Međutim, upravo će u Bosni biti u konačnici locirana srž trenutnih problema. Lopata je u dvorištu Ujedinjenih Naroda. Cyrus

Vance i Goulding namjeravaju sutra ili prekosutra dovesti Miloševića, Tuđmana i Kadijevića, kojima će se pridružiti i lord Carrington, kako bi se definirali mogući modaliteti interpozicijskih snaga UN-a. Trebalo bi 25.000 do 30.000 ljudi biti angažirano svugdje gdje JNA djeluje na od Srba zauzetim prostorima u Hrvatskoj i u Bosni. Lokacija ovih plavih kaciga naravno predstavlja delikatan politički problem i njihova predanost u svakom slučaju ovisi o učinkovitu prekidu vatre i želji za mirom, koji je još uvijek daleko. Vance će onda izvijestiti Glavnog tajnika UN-a, koji će obavijestiti Vijeće sigurnosti. Potonje bi trebalo donijeti rezoluciju, čije se pregovaranje pokazalo vrlo teškim zbog protivljenja zemalja u razvoju, koje se boje stvoriti presedan koji bi se naknadno mogao primijeniti na neke od njih.

U svakom slučaju, kaže x, bilo je pametno uključiti UN u ovoj fazi, jer UN ima veću težinu i autoritet od Europske Zajednice. Potonja će ipak nastaviti igrati svoju igru, posebice ako je riječ o unajmljivanju plavih kaciga, a lord Carrington misli da bi mogao ponovno sazvati mirovnu konferenciju kad počne raspoređivanje snaga UN-a. On sam ne smatra da su sankcije učinkovito sredstvo za dovodenje strana u razumnije pozicije. Naftni embargo bi zasigurno bio bolan u mnogim aspektima, posebno za JNA, ali za ostalo bi bilo previše 'rupa' kroz zemlje poput Grčke i Mađarske. Prema x, to 'ne bi pomoglo', jer je uvjeren da je jedino zamislivo rješenje otprilike sljedeće: raspad sadašnje jugoslavenske države, neovisnost svih republika, 'à la carte', tj. da kažem promjenjivog intenziteta i opsega, različitih republika sa središnjom vlašću prema željama svake od njih. Ovome treba dodati i vrlo čvrsta jamstva u korist manjina, smatra on. Takozvana teorija nacionalnosti koju trenutno propagiraju srpska Vlada (i koju ovdje u Londonu energično brani jugoslavenski veleposlanik) je čista glupost. Kako se muslimani mogu smatrati 'nacionalnošću'?" (dodis.ch/59036)

Vrijeme usmenih pitanja u parlamentu gosp. Felberu 8. studenoga 1991., gdje parlamentarci izražavaju čuđenje zbog čega se Švicarska suzdržava priznati Sloveniju i Hrvatsku, kad to najavljuju Mock, Kohl, Major...? Odgovor je jasan: Srpski

Prizor sa sjednice Ständerata, jednog od dvaju parlamentarnih domova

element u Hrvatskoj i okupirani teritorij nad kojim hrvatska vlast nema suverenitet. Ipak postoji nada. (*dodis.ch/58277*)

Protivljenje priznanju

„Veleposlanik Indermühle šalje 17. prosinca 1991. iz Beograda telefaks u Bern. Veleposlanik se zgraža nad činjenicom da Njemačka želi priznati dvije secesionističke republike prije Božića, čime povećava napetost iz dana u dan. Njemačka se oglašuje na sva upozorenja i pozive na oprez koji proizlaze od raznolikih ličnosti poput predsjednika Bosne i Hercegovine i Makedonije. Zabrinuti zbog eksplozivnih posljedica takvog čina, pisali su glavnom tajniku UN-a, Sjedinjenim Državama, misiji promatrača SE i posebnom izaslaniku generalnog sekretara Pereza de Cuellara. Diplomatski krugovi u Beogradu gotovo su jednoglasni u pritužbama na njemačku tvrdoglavost i smatraju kako bi priznanje bilo neopravdana gesta koja bi imala samo negativan učinak.

Čak i njemački veleposlanik, koji dobro poznaje Jugoslaviju (...) i koji tečno govori srpskohrvatski jezik, ne dijeli mišljenje svojih nadređenih o brzom priznanju i kaže da je zabrinut zbog nesretnih posljedica koje bi to nesumnjivo moglo imati.

Čehoslovački veleposlanik savjetovao je svom ministru da sada ne poduzme ovaj korak s obzirom na situaciju u njegovoj zemlji. Ministar bi bio istog mišljenja, ali je predsjednik Havel imao drugačije stavove. Kolege iz Magreba smatraju da je Njemačka od ponovnog ujedinjenja izgubila sve svoje inhibicije i vide kako svoju ekonomsku moć stavlja u službu svoje politike i poretka. Ti veleposlanici, koji predstavljaju, istina, zemlje pokreta nesvrstanih, čija je jedna od najistaknutijih članica dugo vremena bila Jugoslavija, oštro osuđuju njemački stav koji ignorira međunarodne preporuke i odbija dati vremena Ujedinjenim Narodima za primjenu njihovih odluka. I na kraju, grčki veleposlanik koristi vrlo oštre izraze kako bi opisao ponašanje Njemačke: ona se, kaže, ponaša neodgovorno, čini besmisleni gestu koja će pogoršati situaciju. Ovaj narod, koji je Europu uvukao u dva rata, nosit će na svojoj savjesti krv tisuća žrtava. Ako sukob eskalira, nije pošteno da i ona ne plati cijenu. Stanje duha koje vlada u Beogradu među diplomatima i vaše ponekad strastvene rasprave jasno pokazuju da njemačka politika nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Naprotiv, čak i ako je opće prihvaćeno da je istočnoj Europi potrebna

njemačka ekonomska snaga. Njemačka uživa malo simpatija. (...)

Vatikanski pozivi za priznanjem dviju republika oživljavaju druge demone. Ni Sveta Stolica ni Njemačka nisu odigrale briljantnu ulogu u ovom dijelu Europe. Pravoslavna crkva mogla bi lako mobilizirati duhove za svojevrsni vjerski rat protiv katoličanstva simpatičnog hrvatskom fašizmu (*L'eglise orthodoxe pourrait aisement mobiliser les esprits pour une espece de guerre de religion contre le catholicisme sympathisant du fascisme croate.*). Ako svi ovi stavovi, gledani izvana, imaju anakronistički prizvuk, riskiraju da u jugoslavenskom kotlu postanu krvava stvarnost, šaljući svu nadu u pomirenje u maglovitu budućnost.

Kanadskog veleposlanika (b) je njegova vlada zamolila da ode u Zagreb, pod snažnim pritiskom prohrvatskih parlamentarnih krugova da prizna hrvatsku među prvom skupinom zemalja. Morao je doznati odgovore na nekoliko pitanja koja zanimaju kanadske vlasti i dati svoje mišljenje. Nakon što je razgovarao s predsjednikom Tuđmanom, kao i s ministrom obrane Šuškom, koji posjeduje kanadsko državljanstvo. b. se vratio s pesimizmom. Obojica (Tuđman i Šušak) su pokazala

arogantno uvjerenje u skoro priznanje neovisnosti Hrvatske. Misle da će tako omogućiti republici da dobije značajnu vojnu pomoć u sofisticiranom oružju. (Ovdje spominjem da sam na britanskoj televiziji, među grupom hrvatskih vojnika s kojima je razgovarao novinar, vidio policajca koji je na rukavu odore nosio boje njemačke zastave). Hrvatska će tada moći krenuti u ofenzivu na demoraliziranu saveznu vojsku, nesposobnu izdržati dugi vojni pohod, i natrag osvojiti teritorije koje je vojska okupirala.

b. je napustio Zagreb s dojmom da Tuđman i Šušak nisu zasad zainteresirani za zaustavljanje borbi. Strahovi onih koji se boje eskalacije nasilja u slučaju priznanja bili bi stoga potpuno opravdani. Stoga nije pogrešno reći da predsjednici Milošević i Tuđman vode borbu iz drugog doba bez obzira na žrtve koje nameću svojim narodima. b. nadalje potvrđuje da Hrvatska nije demokracija kakvu šire njezine vođe (*affirme encore que la Croatie n'est pas la démocratie que pretendaient ses dirigeants*). Naprotiv, Srbija je, u nekim aspektima, na primjer u pogledu tiska 'liberalnija' od Hrvatske, jer u Beogradu postoje nezavisne novine kritične prema vlasti, što nije slučaj u Zagrebu gdje vlada cenzura. Postoje slučajevi diskriminacije i znakovi antisemitizma. Predstavnik ekstremne desnice, u intervjuu objavljenom u švicarskim novinama, negirao je da je Tuđmanov režim demokratski. Odluka ministara vanjskih poslova o tome, donesena kasno navečer, predstavlja kompromis kako bi se izbjegao neuspjeh zajedničke vanjske politike tjedan dana nakon Maastrichta. Moglo bi se zapitati zašto ministri nisu čekali izvješće misije Fleiner, koje će biti predstavljeno na ministarskom sastanku KESS-a u Pragu krajem siječnja, da si daju vremena da procijene ispunjavaju li republike kriterije demokracije i poštivanja za manjine koje opravdavaju priznanje, s obzirom na analize koje je napravio.

Kolege i čuvari, strepnja lorda Carringtona i Cyrusa Vancea, odluka riskira da bude izravno ili neizravno ohrabrenje ratnim huškačima Tuđmanu i Miloševiću kao i ekstremistima sa svih strana. (*Les collègues et rangers, des appréhensions de lord Carrington et de Cyrus Vance, la*

decision risque d'être un encouragement direct ou indirect aux va-t-en-guerre que sont Tuđman et Milosevic ainsi que les extrémistes de tout bord.). Kako bi spriječio krvoproliće kojeg se plaše promatrači, ne može se sjediti prekrštenih ruku mjesec dana i ne može se dalje improvizirati i brisati unutarnje razlike na štetu jugoslavenskih naroda. Srednjoročna i dugoročna politika prema svim republikama u međuvremenu postaje hitna, pomolimo se da se pesimistički predznaci pokažu pogrešnim.“ (*dodis.ch/59580*)

Uvjetno priznanje Hrvatske

Ovako glasi pismo koje je 18. prosinca 1991. upućeno švicarskim veleposlanici-ma u zemljama članicama KESS-a:

„U prilogu ćete naći niz argumenata – od 16. prosinca 1991., napisanih prije odluke ministra vanjskih poslova EZ-a o uvjetnom priznanju još iste večeri – koji, nadamo se, sažima razloge za i protiv priznanja na objektivan način. *Šaljemo Vam* ovaj dokument koji je namijenjen internoj uporabi kao dodatak jezičnom napatku od 17. prosinca na istu temu, koji ste dobili hitnim postupkom.

Pitanje priznanja i njegovih implikacija složeno je i emocijama neobično nabijeno pitanje. Priloženi dokument ima za cilj pripomoći da postoje dobri i objektivni razlozi za i protiv te da se oni često neizbježno temelje na nagađanjima. (Glavni primjer: hoće li priznanje ojačati vojni otpor na srpskoj strani /SAD, OUN/ ili ga slomiti /BRD/ ne može se s apsolutnom sigurno-

Priznanje Slovenije i Hrvatske			
	Za		Protiv
1.	Priznanje će Srbiji pokazati da je definitivno međunarodno izolirana i time unutarsrpska oporba jača.	1.	Priznanje će vojno držanje Srbije dalje učvrstiti
2.	Dosad poduzete sankcije pokazale su stanoviti učinak pošto je Srbija postala svjesna Međunarodne izolacije	2.	Sankcije su općenito neučinkovite.
3.	Priznanja jača i dalje srpsku oporbu; jedino je bez Miloševića moguće političko rješenje.	3.	Priznanje će ekstremnim srpskim snagama dati polet.
4.	Nakon priznanja Hrvatske i Slovenije uslijedit će priznanja Bosne i Hercegovine i Makedonije (obje su to zatražile). Time bi se ove dvije Republike lakše ključile u međunarodno rješenje (OUN).	4.	Priznanjem bi se Bosna i Hercegovina uvukle u rat.
5.	Srbija je u svakom slučaju nepokolebljiva što se tiče Kosova; rješenje će biti tek moguće s novom srpskom vladom.	5.	Priznanje će Srbiju u odnosu na Kosovo učiniti još nepopustljivijom, a time i opasnost ratnih sukoba eventualno i s Albanijom.
6.	Priznanje vodi k internacionalizaciji sukoba, a time i lakšoj mogućnosti intervencija OUN-a.	6.	OUN ne će zbog oporbe iz trećega svijeta (Kina itd.) poduzeti učinkovite mjere protiv Jugoslavije.
7.	Priznanjem se sprječava da Srbija u ime Jugoslavije anektira Hrvatsku ili veliki dio nje.	7.	Priznanje sadrži i praktičnu osposobljenost jamčiti priznatoj državi njezine granice.
Specifični argumenti sa švicarske strane			
8.	Švicarska je (kao i Njemačka i Austrija) 'država na bojištu' ('Frontstaat') zbog vrlo velikog broja Jugoslavena na njezinu teritoriju. Svaka mjera u smislu ublažavanja sukoba je pozitivna, budući da kod bujanja sukoba postoji opasnost sukoba među Jugoslavenima u Švicarskoj, terorizma, kriminala Jugoslavena u egzilu.	8.	Predvidivo je da će priznanje pojačati potencijal sukoba među Jugoslavenima u Švicarskoj.
9.	Dobre usluge u korist izoliranog agresora nisu poželjne.	9.	Priznanje otežava dobre usluge Švicarske.
10.	Neutralnost ovdje nije problem, jer je jedan agresor protiv reprezentativne skupine država.	10.	S priznanjem postavlja se za Švicarsku pitanje neutralnosti (jer to nije više unutardržavni sukob).
11.	Ako većina država EZ-a i daljnjih europskih država prizna, ne može Švicarska iz europsko-političkih razloga ostati po strani. (<i>dodis.ch/58524</i>)	11.	Švicarska ne mora uvijek slijediti odluke EZ.

šću predvidjeti jer pouzdane informacije o trenutnoj borbenoj snazi vojske i o unutar-njoj srpskoj oporbi uglavnom nedostaju.)

Mračni elementi na srpskoj i hrvatskoj strani odnijeli bi značajnu pobjedu ako se dopusti da pitanje priznanja zatruje političku klimu u Europi i otvori stare, prevladane antagonizme. Ako naprimjer – kako je nedavno izvijestilo naše veleposlanstvo u p. B. – grčki veleposlanik u Beogradu brblja o ‘njemačkom krvnom dugu’ (‘Blutschuld Deutschlands’), onda je ovaj gospodin očito podlegao naletu službenih srbijanskih medija. Da je srpskim medijima nametnuto jedoumlje u goebbelsovskom smislu, dojmljivo je pokazao nedavni razgovor u Bernu s nekolicinom preostalih nezavisnih novinara Srbije.

Bez sumnje je jedna od najvažnijih zadaća švicarskih predstavnika, u odgovarajućim okvirima i u pravo vrijeme, unijeti trenutak objektivnosti u nacionalističke žustre rasprave ove vrste, ako i gdje se to uopće čini potrebnim. Rezolucija EZ od 16. prosinca, koja se bez imalo ironije može označiti mudrom, pošto su postavljani jasni kriteriji za priznanje, bi trebala raspravu ionako vratiti na objektivniju razinu.

*

Jedna od poruka ovog *uvjetnog* priznanja je da je priznanje postalo *bezuovjetnim* kao nagrada hrvatskom narodu za zadivljujuću odlučnost i hrabrost da se suprotstavi srpsko-jugoslavenskom nasilju te izbori svoju državu primjereno civilizacijskim stečevinama 20. stoljeća.

U to doba su Hrvati svojim nepokolebljivim držanjem poslali uvjerljivu poruku svijetu da je čovjek kao i narod slijep za smisao, ne vidi ga, ako nema ideala. Ta je poruka konačno shvaćena i prihvaćena. U toj se euforiji ponadaše Hrvati da će ostvarenjem države naprijed spomenuti „mračni elementi“ iščeznuti poput snijega na suncu. Na žalost, dogodilo se suprotno. Za razliku od hrvatskih ideala i idealista, koji su „mračnim elementima“ smetali, tim elementima nisu smetali jugoslavenski ideali ni idealisti, dapače nisu se morali bojati srpske odmazde u slučaju poraza Hrvatske vojske.

Na žalost, voljom hrvatskoga naroda postali su trojanskim konjom u Lijepoj

našoj i vuku sve konce u njoj od priznanja do danas. Nekvalificirani za vođenje države na bilo kojem području i opijeni slastima vlasti poput feudalaca, uvedoše neke vrste lensko pravo u državi za političare da mogu neodgovorno raspolagati državnom imovinom i poreznim novcem, prisiliše nepotkupljivu mladež da napusti svoju očevinu, te tako osiguraše prazni prostor, zapravo pretvoriše Hrvatsku u ničiju zemlju, kako bi ju mogli darovati sebi jednakima. *Vulgus vult decipi, ergo decipiat!* (Svjestina voli da bude prevarena, neka dakle i bude prevarena.)

Druga pouka Hrvatima bi bila da je budućnost hrvatske države u rukama domovinskih Hrvata. Iseljeni Hrvati mogu biti samo solidarni suputnici na tom putu pa i kad ih potkupljivi suvremeni „vlasnici Hrvatske“ namjerno marginaliziraju.

*

Suradnik ovog uratka Mate Sušac, koji je u doba nastajanja opisanih dokumenata kročio po hrvatskim bojišnicama s Međunarodnim odborom Crvenog križa i pomagao gdje god je mogao, bilježio što god je mogao, uložio je dosta vremena u ovaj zapis s puno diskrecije i smisla za važno.

Jedan od simbola Züricha: Grossmünster